

OSNOVNA ŠOLA MIŠKA KRANJCA LJUBLJANA

PROJEKTNA TURISTIČNA NALOGA

POT OB ŽICI MALO DRUGAČE

Januar 2018

OSNOVNA ŠOLA MIŠKA KRANJCA LJUBLJANA

PROJEKTNA TURISTIČNA NALOGA

POT OB ŽICI MALO DRUGAČE

Avtorji:

Enja Brumec Kovačević

Analuna Havliček

Kristina Kirkić

Ajda Toplak

Leon Babić

Vita Podobnik

Ljubljana, januar 2018

POVZETEK

V raziskovalno-projektni nalogi predstavljamo vsebino in načrt letošnjega turističnega produkta, in sicer POT OB ŽICI MALO DRUGAČE. Letos smo za vsakoletno prireditev Pot ob žici, ki poteka v začetku maja, pripravili kulturno obarvan spremljevalni program in tako poskusili prireditvi dati nov pomen. Ugotavljamo da pot spominov prerašča v športno dejavnost, pri tem pa se vedno bolj izgublja vsebina. Le redki udeleženci vedo, kaj so doživljali ljudje v času vojne in kaj se je dogajalo s kulturo v tem času. Obiskovalci se bodo ustavljali na naših točkah, kjer bomo pripravili raznolik program: prepevanje partizanskih pesmi (v povezavi s partizanskim pevskim zborom), razstava oblačil in obutve, prebiranje pesmi pesnikov, ki so ustvarjali med vojno (Kajuh...), ponudba hrane, ki so jo takrat jedli, prikaz odlomkov partizanskih filmov, prikaz življenja partizanov, partizank, kurirjev (igrice) in še kaj. Obiskovalci bodo tako dobili vpogled in občutek, kako je potekalo življenje v času vojne.

AVTORJI IN MENTORJI NALOGE

Naslov naloge: POT OB ŽICI MALO DRUGAČE

Tabela 1: Avtorji turistične naloge

AVTORJI	RAZRED
Enja Brumec Kovačević	8.
Analuna Havliček	8.
Kristina Kirkić	8.
Ajda Toplak	8.
Leon Babić	8.
Vita Podobnik	8.

Mentorji naloge: Maja Volk, mag. prof. inkl. pedagoginja
Brigita Kumer Rener, prof. geografije in sociologije
Jerica Atelšek Aragon, prof. angleščine in španščine

Šola: OŠ Miška Kranjca Ljubljana

Nalogo so izdelali učenci turističnega krožka na OŠ Miška Kranjca Ljubljana.

Arhiviranje naloge:

Nalogo si je možno izposoditi v knjižnici OŠ Miška Kranjca Ljubljana, en izvod naloge ima TD Dravlje, nalogo pa lahko dobite tudi na spletni strani šole in pri mentoricah turističnega krožka.

PREDSTAVITEV KROŽKA IN ČLANI

Smo skupina šestih učencev osmega razreda, ki imamo skupen interes: raziskovati domačo okolico, izvedeti veliko novega, vzpostavljati stike z različnimi ljudmi, ugotavljati, kako je poskrbljeno za turistično vodenje mladih v Ljubljani in njeni okolici ter ustvarjati nove turistične produkte v kraju in se pri tem zabavati.

Dobivamo se v učilnici za individualni pouk, po literaturo pa skočimo v šolsko knjižnico ali v računalniško učilnico na internet. Ker pa je to turistično-projektna naloga, zahteva od nas precej razmišljanja in dobre organizacije, zato so nam v pomoč mentorji, ki imajo na tem tekmovanju že številne izkušnje, občasno pa tudi starši. Pri oblikovanju naloge smo letos potrebovali precej terenskega dela in raziskovanja, zato smo se na našo turistično destinacijo večkrat podali peš z učitelji in starši. Krožek imamo enkrat tedensko, veliko pa sodelujemo tudi prek spletnih in mobilnih omrežij. Na tak način nam mentorice posredujejo natančna navodila, kaj moramo pripraviti do naslednjič, pa tudi sami člani krožka si med seboj izmenjamo kakšne zamisli in ideje. Pri skupnih srečanjih iz nas vrejo vedno nove ideje in zamisli, kako se bomo lotili določenega problema v nalogi. Na načrtovanje in izvedbo turistične tematske poti na terenu se pripravljamo skupaj, v učilnici ali v mesto pod vodstvom mentorjev, opravimo pa ga sami.

KAZALO

1 UVOD.....	7
2 ORGANIZACIJA DOGODKA POT OB ŽICI	7
2.1 POT OB ŽICI ZA VRTCE.....	8
2.2 POT OB ŽICI ZA OSNOVNOŠOLCE.....	9
2.3 POT OB ŽICI ZA SREDNJEŠOLCE.....	10
2.4 REKREATIVNI POHOD POT OB ŽICI	10
3 PREGLED ŽE OBSTOJEČE PONUDBE TER OPIS POSAMEZNIH POSTAJ POTI OB ŽICI	12
PRVA POSTAJA – Vič - Agrotehnika Gruda, Tržaška 132.....	13
DRUGA POSTAJA Šiška - Okrepčevalnica Kačji pastir (prej Pri cvičku) ob Koseškem bajerju.....	14
TRETJA POSTAJA - Bežigrad - AMZ Slovenije, Dunajska 128	14
ČETRTA POSTAJA: Jarše - Žito Ljubljana, križišče Clevelandske in Šmartinske	14
PETA POSTAJA Polje - Trgovina Mercator, Zaloška 168	15
ŠESTA POSTAJA : Fužine - Gostilna Babnik pri Fužinskem mostu	15
SEDMA POSTAJA: Dunajska	15
4 ORGANIZACIJSKE IN IZVEDBENE ZAHTEVE	15
5. AGENDA DOGAJANJA NA POSAMEZNI STOJNICI	15
5.1 STOJNICA 1: Informacije o okupaciji Ljubljane	16
5.2 STOJNICA 2: prigrizki in ponudba pijač ter receptov	16
5.3 STOJNICA 3: razstava oblačil, obutve in orožja	17
5.4 STOJNICA 4: kulturno udejstvovanje in partizanski napevi	18
5.5. STOJNICA 5: predvajanje odlomkov partizanskih filmov.....	20
5.6 STOJNICA 6: kratka igrice o življenju med vojno.....	21
5. 7 STOJNICA 7: izdelovanje spominkov	23
6 KOMU JE TURISTIČNI PRODUKT NAMENJEN?	24
7 PREDSTAVITEV IN TRŽENJE PRODUKTA	24
8 STROŠKOVNIK	25
9 ZAKLJUČEK.....	26
VIRI IN LITERATURA.....	26

1 UVOD

Letošnja tekmovalna tema, Kultura in turizem, nam po eni strani ponuja ogromno raznolikih možnosti za oblikovanje turističnega produkta, po drugi strani, pa nas – učence in prebivalce glavnega mesta Slovenije, postavlja pred veliko preizkušnjo. Naše mesto – Ljubljana – je zagotovo eno izmed turistično najbolj zanimivih in tudi organizacijsko pokritih območij Slovenije. Ponudbe o turističnih ogledih Ljubljane najdemo tako na spletnih straneh, kot skoraj na vsakem vogalu v centru mesta. Ponudba je res izjemna, zato nam letošnja naloga predstavlja velik izziv. Po podrobnem pregledu ponudbe in tehtnem premisleku smo se odločili, da poskusimo pripraviti nekaj malce drugačnega, namenjenega predvsem tistim obiskovalcem pohoda ob žici, ki se dogodka ne udeležijo kot tekači, ampak kot sprehajalci oziroma pohodniki. Za že obstoječi dogodek, smo pripravili obsežni spremljevalni program na točkah KT, kjer si bodo obiskovalci lahko ogledali razstavo vojaških oblačil, obutve in orožja, prisluhnili partizanskim napevom in melodijam, se spoznali s takratno kulinariko oziroma poskusili nekaj jedi, ki so jih jedli v tistem času, si ogledali nekaj odlomkov kulturnih partizanskih filmov ter prisluhnili partizanski poeziji. Na tak način smo združili različne vidike slovenske kulture v medvojnem času in obiskovalcem ponudili bogat vpogled v življenje in kulturo naših prednikov.

2 ORGANIZACIJA DOGODKA POT OB ŽICI

Dogodek že dolga leta organizira in vodi TIMING Ljubljana. Učenci turističnega krožka OŠ Miška Kranjca pa se bomo letos pridružili kot dodatni spremljevalni program, ki se bo pod našim okriljem odvijal na posameznih postajah. Prireditve bo potekala od 3. 5. do 6. 5. 2018 ter bo prirejena tako mlajšim kot starejšim. Za lažjo in boljšo organizacijo bomo pohod organizirali za posamezne skupine ob določenih dnevih in urah – v tem času bo na postajah potekal tudi naš spremljevalni program. IZVAJALEC prireditve je TIMING Ljubljana, društvo za izvedbo športnih programov v sodelovanju s turističnim krožkom OŠ Miška Kranjca

Ljubljana. Stroške udeležbe krije vsak udeleženec sam, organizacijo pa mestna občina Ljubljana.

Razdelitev skupin po dnevih bo predstavljen v nadaljevanju naloge.

2.1 POT OB ŽICI ZA VRTCE

TERMIN Četrtek, 3. maj 2018

ŠTARTNO-CILJNA MESTA Na poti je sedem kontrolnih mest, ki so hkrati štartna in ciljna mesta:

Šiška - Okrepčevalnica Kačji pastir (prej Pri cvičku) ob Koseškem bajerju

Vič - Agrotehnika Gruda, Tržaška 132

Vič - Murgle (pri teniških igriščih)

Rudnik - križišče Peruzzijske ulice in Jurčkove poti

Fužine - Gostilna Babnik pri Fužinskem mostu

Bežigrad - Gramozna jama

Center - Hala Tivoli, Muzej novejšje zgodovine

ČAS POHODA Vrtec se vključi na pohod med 9.00 in 10.00 uro na mestu, ki mu najbolj ustreza. Cilji bodo odprti do 13.00 ure. V tem času bo na posameznih točkah potekal spremljevalni program.

KONTROLNI KARTONČEK Kontrolne kartončke vrtci predhodno dobijo na TIMING Ljubljana, Staničeva 41 (3. nadstropje), od 1. 4. -26. 4. 2018 med 8.00 in 15.00 uro.

PRIZNANJA ZA UDELEŽBO Vsak udeleženec bo za en osvojen kontrolni žig prejel priznanje Pohoda 2018.

STROŠKI UDELEŽBE Stroške udeležbe krije vsak udeleženec sam, organizacijo pa Mestna občina Ljubljana.

2.2 POT OB ŽICI ZA OSNOVNOŠOLCE

TERMIN Petek, 3. maj 2018

ŠTARTNO-CILJNA MESTA

Na poti je osem kontrolnih mest, ki so hkrati štartna in ciljna mesta:

- **KT-1: Vič** - Agrotehnika Gruda, Tržaška 132,
- **KT-2: Šiška** - Okrepčevalnica Kačji pastir (prej Pri cvičku) ob Koseškem bajerju,
- **KT-3: Bežigrad** - AMZ Slovenije, Dunajska 128,
- **KT-4: Jarše** - Žito Ljubljana, križišče Clevelandske in Šmartinske,
- **KT-5: Polje** - Trgovina Mercator, Zaloška 168,
- **KT-6: Fužine** - Gostilna Babnik pri Fužinskem mostu,
- **KT-7: Rudnik** - križišče Dolenjske ceste in Peruzzijske ulice,
- **KT-8: Livada** - Gostilna Livada, Hladnikova ul. 15.

ČAS POHODA Šola se vključi na pohod od 8.00 ure naprej na mestu, ki ji najbolj ustreza. Cilji bodo odprti do 14.00 ure. V tem

KONTROLNI KARTONČEK Kontrolni kartončki, ki jih šole predhodno dobijo na TIMING Ljubljana, Staničeva 41 (3. nadstropje), od 1. 4. -26. 4. 2018 med 8.00 in 15.00 uro.

PRIZNANJA ZA UDELEŽBO

Priznanje Pohoda 2018 bodo prejeli:

- učenci/ke prvih in drugih razredov za pridobljen 1 kontrolni žig,
- učenci/ke od tretjega do petega razreda za pridobljena 2 kontrolna žiga in,
- učenci/ke od šestega do devetega razreda za pridobljene 3 kontrolne žige.

2.3 POT OB ŽICI ZA SREDNJEŠOLCE

TERMIN Petek, 4. maj 2018

ŠTARTNO-CILJNA MESTA

Na poti je osem kontrolnih mest, ki so hkrati štartna in ciljna mesta:

- **KT-1: Vič** - Agrotehnika Gruda, Tržaška 132,
- **KT-2: Šiška** - Okrepčevalnica Kačji pastir (prej Pri cvičku) ob Koseškem bajerju,
- **KT-3: Bežigrad** - AMZ Slovenije, Dunajska 128,
- **KT-4: Jarše** - Žito Ljubljana, križišče Clevelandske in Šmartinske,
- **KT-5: Polje** - Trgovina Mercator, Zaloška 168,
- **KT-6: Fužine** - Gostilna Babnik pri Fužinskem mostu,
- **KT-7: Rudnik** - križišče Dolenjske ceste in Peruzzijske ulice,
- **KT-8: Livada** - Gostilna Livada, Hladnikova ul. 15.

ČAS POHODA Šola se vključi na pohod od 8.00 ure naprej na mestu, ki ji najbolj ustreza. Cilji bodo odprti do 14.00 ure.

KONTROLNI KARTONČEK Kontrolni kartončki, ki jih šole predhodno dobijo na TIMING Ljubljana, Staničeva 41 (3. nadstropje), od 1. 4. -26. 4. 2018 med 8.00 in 15.00 uro.

PRIZNANJA ZA UDELEŽBO Dijaki bodo za opravljene pol Poti okoli Ljubljane (štirje kontrolni žigi), prejeli priznanje Pohoda 2018.

2.4 REKREATIVNI POHOD POT OB ŽICI

TERMIN Sobota, 5. maj 2018

POSAMEZNI OKVIRNI ODSEKI POHODA

- **VIČ: smer jug 5.000 m**
Agrotehnika Gruda, Tržaška 132 - Cesta dveh cesarjev - Murgle -
Opekarska cesta - Kongresni trg,
- **ŠIŠKA: smer jug 5.000 m**
Koseški bajer - Rožnik - Kongresni trg,
- **BEŽIGRAD: smer zahod 11.000 m**
AMZ Slovenije, Dunajska 128 - Vodovodna - Litoštroj - Koseški bajer -
Rožnik - Kongresni trg,
- **JARŠE: smer sever 16.000 m**
Žito Ljubljana, križišče Clevelandske in Šmartinske - Gramozna jama -
Litoštroj - Koseški bajer - Rožnik - Kongresni trg,
- **FUŽINE: smer jug 12.000 m**
Fužinski most - Golovec - Dolenjska cesta - Opekarska cesta - Kongresni
trg,
- **HALA TIVOLI: smer jug 2.000 m - invalidi**
Hala Tivoli - park Tivoli - Erjavčeva cesta - Kongresni trg (štart bo odprt do
9.30 ure).

ČAS POHODA Štartna mesta bodo odprta med 7.00 in 9.00 uro, cilj bo na Kongresnem trgu med 9.00 in 12.00 uro.

POSEBNOST VKLJUČITVE NA TRASO IN KONTROLNI KARTONČKI Vsak udeleženeec se lahko vključi na rekreativni pohod na mestu, ki mu najbolj ustreza in tam bo dobil tudi kontrolni kartonček. **Pohoda se ni mogoče udeležiti s kolesom.**

PRIZNANJA ZA UDELEŽBO Vsak udeleženeec bo ob prihodu v cilj prejel priznanje Pohoda 2018 - značko, ki bo na razpolago samo v cilju rekreativnih pohodov na Kongresnem trgu (Zvezda park).

ZDRAVSTVENA SLUŽBA Na poti in v cilju bo poskrbljeno za zdravniško pomoč.

VARNOST Ker poti prečkajo ceste in železniške tire, prosimo udeležence, da kljub skrbi za varnost, ki jo zagotavljata prireditelj in policija, tudi sami skrbijo za lastno varnost.

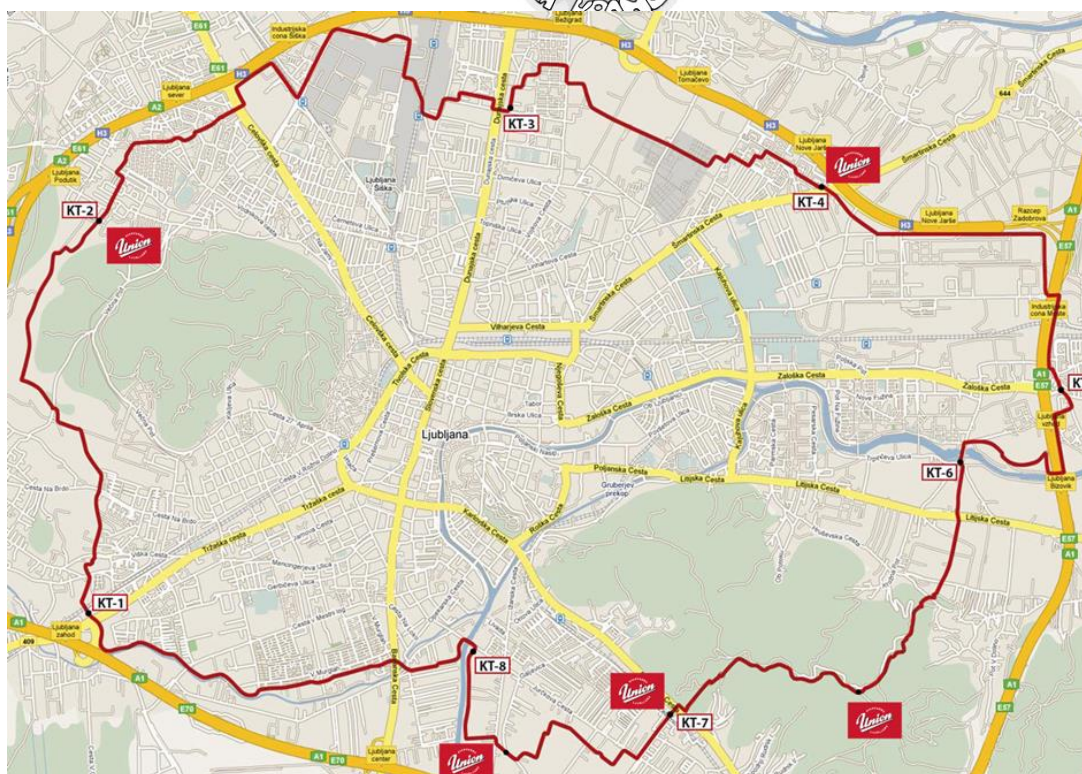

3 PREGLED ŽE OBSTOJEČE PONUDBE TER OPIS POSAMEZNIH POSTAJ POTI OB ŽICI

Pot spominov in tovarištva, ki jo lahko imenujemo tudi povojni pomnik na čase, ko je Ljubljano obdajala bodeča žica, je mestni rekreacijski obroč, ki vsako leto na začetku maja privabi več kot 30.000 udeležencev. Skozi celo leto je možen pohod in obisk vseh KT točk, v začetku maja pa bo tri dni (z izjemo dneva, ko poteka tekaški turnir) poskrbljeno za dodatni kulturni program, ki ga bomo učenci OŠ Miška Kranjca izpeljali skupaj z organizatorji dogodka in povabljenimi gosti. Pohod za vse starostne skupine – od vrtcev do odraslih – je speljan po nezahtevni 32,5 km dolgi progi, na kateri je organiziranih osem kontrolnih točk. Začetek poti je prepuščen individualni odločitvi, kakor je odločitev posameznika tudi, kolikšen del poti bo prehodil. Vsaka kontrolna točka je namenjena zbiranju žigov, za celotno prehojeno pot pa udeleženci prejmejo posebna priznanja. Pot lahko obiskovalci prehodijo na enkrat ali večkrat v več etapah. Kje začnejo, ni določeno. Pričnejo lahko tam, kjer jim najbolj ustreza (čim bližje doma). Pred pohodom obiskovalci prejmejo zloženko, na katero ob kontrolnih postajah zbirajo žige in jo nato oddajo na naslov Timinga Ljubljana.

Žige se zbira na posebnem kartončku, ki je dostopen na TIMING Ljubljana, društvo za izvedbo športnih programov na Staničeva 41, kjer prav tako prevzamete spominske kolajne. Pot je za pohodnike odprta vse leto, kontrolne žige pa lahko preko leta zbirate na:

- KT-1: Slaščičarna in točilnica pri Žabarju
- KT-2: Okrepčevalnica Kačji pastir (prej Pri cvičku)
- KT-3: AMZS - prodajni biro
- KT-4: Žito – recepcija
- KT-5: Pekarna Studenec
- KT-6: Gostilna Babnik
- KT-7: Dnevni bar Peyton
- KT-8: Gostilna Livada

Zemljevid poti ob žici

V času prireditve (od 3. 5. do 6. 5.) pa bomo na postajah postavili stojnice, na katerih bomo od 10.00 do 14.00 obiskovalcem predstavljali posamezne vsebine pričujoče turistične naloge, delili zgibanke, žige, pokramljali z mimoidočimi ter poskrbeli za dobro vzdušje. Na nekaterih stojnicah bomo v sodelovanju s Timingom prodajali tudi majice in spominke, ki jih obiskovalci lahko predčasno naročijo prek spleta ali prevzamejo tudi na sedežu TIMINGa.

PRVA POSTAJA – Vič - Agrotehnika Gruda, Tržaška 132

Na tej postaji dobijo udeleženci (na zgibanki) nekaj osnovnih informacij o vojnem času, o postavitvi žice in njeni vlogi za Ljubljano in Slovenijo (takratno Jugoslavijo). Tržnico opremimo s fotografijami obkoljene Ljubljane in življenja v njej. Fotografije dobimo na spletu in v Muzeju novejšje zgodovine v Ljubljani ter v Vojnem muzeju v Logatcu.

DRUGA POSTAJA Šiška - Okrepčevalnica Kačji pastir (prej Pri cvičku) ob Koseškem bajerju

Na tej postaji bi obiskovalcem ponudili prigrizke, razstavo in recepte najpogostejših jedi in pijač, ki so jih uživali ljudje v medvojnem času. Na stojnici bi pripravili zgibanke z recepti in predstavitev jedi. Z okrepčevalnico Kačji pastir in Gostilno Babnik (pri Fužinskem mostu) se dogovorimo za sponzorsko donacijo prigrizkov na stojnici, v času dogodka pa vso, na tržnici predstavljeno hrano, strežejo tudi v obeh gostilnah.

TRETJA POSTAJA - Bežigrad - AMZ Slovenije, Dunajska 128

Na tej postaji bomo obiskovalcem postavili manjšo razstavo vojaških oblačil, obutve in orožja v sodelovanju z Muzejem novejšje zgodovine v Ljubljani in Vojnim muzejem v Logatcu ter Slovenskim ljudskim gledališčem Celje, kjer si bomo izposodili oblačila. Obiskovalci bi si lahko ogledali, kako so bili oblečeni in obuti partizani, civilisti in otroci v različnih letnih časih. Z zbiralci vojnega orožja, bi se dogovorili za razstavo in opis nekaj kosov orožja.

Na tej postaji lahko obiskovalci kupijo spominke (majice Pot ob žici).

ČETRТА POSTAJA: Jarše - Žito Ljubljana, križišče Clevelandske in Šmartinske

Na tej postaji se obiskovalci spoznajo s partizanskimi pesmimi, ki so nastajale priložnostno – gre za ponarodele pesmi, ki jih obiskovalci lahko poslušajo ob obisku te točke. Učenka OŠ Miška Kranjca bo prebirala pesmi slovenskih medvojnih pesnikov. Na dan sklepne prireditve bi v goste povabili Partizanski pevski zbor, ki se bo predstavil na Kongresnem trgu.

Pomembno vlogo za motivacijo in spodbudo vojakov, ki so odhajali v boj, pa so imele tudi partizanske pesmi. Za pohodnike smo izbrali 10 najbolj udarnih partizanskih pesmi, ki živijo še danes in jim bodo lahko prisluhnili ob postanku na prvi postaji. Med predvajanimi skladbami pa bodo učenci OŠ Miška Kranjca prebirali poezije Karla Destovnika Kajuha.

PETA POSTAJA Polje - Trgovina Mercator, Zaloška 168

Tukaj bomo stojnico opremili tako, da bomo na dveh prenosnih računalnikih predvajali odlomke partizanskih filmov. Na enem računalniku slovensko, na drugem pa jugoslovansko in tujo produkcijo. Na tak način bomo obiskovalcem pokazali tudi filmsko kulturo v povojnem času z vojno vsebino.

ŠESTA POSTAJA : Fužine - Gostilna Babnik pri Fužinskem mostu

Na tej postaji bomo učenci OŠ Miška Kranjca mimoidočim obiskovalcem zaigrali prizore iz življenja naših vrstnikov med okupacijo Ljubljane. Scenarij igrice v točki 5.

SEDMA POSTAJA: Dunajska

Tukaj bo obiskovalce pričakala stojnica, kjer bodo lahko izdelovali svoje spominke vezane na temo Pot ob žici – obeske za ključke, obeske za verižice iz fimo mase, kazalke za knjige iz kartona. Načrt in potek izdelave v točki 5.

4 ORGANIZACIJSKE IN IZVEDBENE ZAHTEVE

Ker letošnja Pot ob žici poteka v sodelovanju s TIMINGOM in mestno občino Ljubljana, je za organizacijo dogodka, varnost in izvedbo ustrezno poskrbljeno, prav tako se z organizatorjem dogovorimo za postavitev sedmih (klasičnih) stojnic na KT-jih (samo na točki 6 imamo svojo sveno za igrice). Učenci turističnega krožka pa poskrbimo za ureditev stojnic, prisotnost določenih učencev na vsaki stojnici v času prireditve, za informativni material (zgibanke) ter material za izdelavo spominkov na eni izmed stojnic. Spremljevalni program koordiniramo mentorice krožka po dogovoru.

5. AGENDA DOGAJANJA NA POSAMEZNI STOJNICI

Vsako jutro se 1 uro pred pričetkom prireditve na stojnicah zglasijo določeni učenci in opremijo stojnico za predstavitev. Predstavitev poteka vsak dan od 8.00 do 14.00. Na vsaki stojnici podajajo osnovne informacije o spremljevalnem programu ter

povabijo obiskovalce k ogledu še drugih stojnic. Vso potrebno opremo prinesejo s seboj in jo ob koncu dneva tudi pospravijo. Stojnice ostanejo na kraju dogajanja do konca prireditve, nato jih pospravijo/odpeljejo organizatorji. Podroben opis dela in nalog na posamezni stojnici je v opisu spodaj.

5.1 STOJNICA 1: Informacije o okupaciji Ljubljane

Stojnico odgovorna učenca opremita z žaklovino, ki jo pogrneto na mizo in spredaj do tal. Stojnico ob straneh opremita s plakati, ki jih pri zgodovini prej izdelajo učenci OŠ Miška Kranjca (pregled najpomembnejših podatkov o obžičenju Ljubljane), stojnico opremita še z drugimi fotografijami, slikami in gradivom, ki ponazarja obkoljeno Ljubljano. Na levo stran stojnice postavimo maketo obkoljene Ljubljane (maketo izdelajo učenci OŠ Miška Kranjca), na desno pa informativne zgibanke ter primerek podrobnega popisa obkoljene Ljubljane, ki jo je v Okviru Inštituta za novejšo zgodovino Ljubljane izdala ga. Mojca Šorn: Življenje Ljubljančanov med drugo svetovno vojno. Na streho stojnice postavita napis POT OB ŽICI 2018. Učenca, ki sta zadolžena za stojnico ves čas vabita goste k ogledu makete, slik, podajata informacije o obkoljenju Ljubljane ter obiskovalcem na kratko predstavita naš produkt.

5.2 STOJNICA 2: prigrizki in ponudba pijač ter receptov

Vsako jutro mentorica krožka skupaj z enim učencem v Gostilni Babnik in Okrepčevalnici kačji pastir prevzame prigrizke za na stojnico ter jih dostavi na dogovorjeno mesto. Druga dva določena učenca medtem pripravita stojnico z naslednjimi materiali:

- 2 platnena prta pogrneto na mizo stojnice (bele ali svetlo modre barve) – prevzamemo v šolski kuhinji,
- na levo stran stojnice pripravita plastične kozarčke (0, 5 dcl) za pokušino pijač (200 kom dobimo v šolski kuhinji)
- na levo stran stojnice pripravita papirnate serviete v roli (dobimo v šolski kuhinji),
- na sredino postavimo pladnje s prigrizki

- na desni strani mize razporedimo natisnjene recepte, slike, tabele s prehrano in razstavimo nekaj posod iz tistega časa, (posode imamo iz osebnih zbirk učencev in učiteljev),
- na streho postavita napis PREHRANA V OBŽIČENI LJUBLJANI.

Na predstavitvi obiskovalcem ponudimo prigrizke, pijače, recepte, jim predstavimo prehrano in način prehranjevanja v obkoljeni Ljubljani.

Posledice obžičenja in vojne so bile za prebivalce Ljubljane iz leta v leto hujše. Čedalje več živil oziroma osnovnih življenjskih potrebščin so Ljubljančani dobili le na nakaznice, količine tega blaga pa so se praktično iz meseca v mesec spreminjale – nižale.

Učenci predstavijo način življenja v obkoljeni Ljubljani, kako so se spreminjale nakaznice za hrano, kako so okupatorji spreminjali pravila za peko kruha, razdeljevanje hrane, kako so morali meščani na skrivaj razdeljevati hrano med seboj, kako so ob najhujši lakoti bili primorani jesti celo hišne ljubljence... nekaj teh podatkov bodo obiskovalci lahko dobili tudi na zgibanki.

Ob navadnih dnevih pa je bil jedilnik približno sledeč: za zajtrk bela kava in žganci ali bela kava in kruh. Za kosilo fižol, repa, zelje, krompir ali pa makaroni ter solata. Za večerjo so največkrat pogreli ostanke od kosila, pojedli pa so tudi dosti riža in zdroba.

Na stojnici ponudimo: koruzne žgance z ocvirki in mleko.

Z gostišči se dogovorimo za ponudbo jedi s fižolom, repo in krompirjem, makarone s krompirjem, zabeljenimi koruznimi ali belimi (pšenični zdrob) žganci.

5.3 STOJNICA 3: razstava oblačil, obutve in orožja

Stojnico odgovorna učenca opremita z naslednjimi materiali:

- mizo stojnice do tal pogrmeta z žaklovino (prevzamemo v šoli)
- na notranjo desno stran stojnice obesita primerek vojaške (partizanske) obleke in obutve (škornje), na levo pa oblačila in obutev

civilistov (čevlje, cikle) oblačila si sposodimo v Slovenskem ljudskem gledališču Celje,

- na sprednji del mize z bucikami pritrđita nekaj oblačil za otroke, vojaško čepico (titovko), vojaško torbo (kurirsko)...
- na desno polovico mize razstavita volnene rokavice, nogavice, razprostreta nekaj fotografij oblačil v tistem času, leva polovica ostane prazna za razstavo orožja, ki ga vsak dan od 10. do 12. ure predstavlja zasebni zbiratelj Franci Vovk. V času, ko ne bo možen ogled orožja, bodo na mizi fotografije tega orožja.

Prisotni učenci in zbiratelj orožja na stojnici obiskovalcem predstavijo oblačenje, materiale, oskrbo z oblačili ter karakteristike posameznega orožja.

5.4 STOJNICA 4: kulturno udejstvovanje in partizanski napevi

Na tej stojnici določena učenca predstavljata kulturno življenje ljudi v času obkoljene Ljubljane. Stojnico pripravita z naslednjimi materiali:

- mizo stojnice do tal pogrneto z žaklovino (prevzamemo v šoli)
- na notranjo desno stran stojnice obesita plakate z besedili partizanskih napevov, na levo stran pa plakat s partizansko poezijo (v prilogi)
- na sprednji del mize postavita nekaj izvodov knjig in tiskovin iz vojnega časa (knjige dobimo v šoli)
- na desno stran mize postavita prenosni zvočnik ter mp3 predvajalnik glasbe, ki jo ob začetku dogodka pričneta predvajati,
- na desno stran mize pripravita zgibanke z nekaj partizanskimi napevi za obiskovalce.

Poleg dveh učencev na stojnici je na tej točki prisoten še harmonikar (iz šole) in osem pevcev šolskega pevskega zbora, ki občasno skupaj z obiskovalci zaigrajo in zapojejo kakšno partizansko vižo ter recitatorka partizanske poezije, ki občasno prebere občinstvu kakšno pesem (program se prilagaja glede na obisk – ko se nabere več gledalcev, sledijo nastopi v živo, sicer pa po programu).

Za pohodnike smo izbrali 10 najbolj udarnih partizanskih pesmi, ki živijo še danes in jim bodo lahko prisluhnili ob postanku na prvi postaji. Med predvajanimi skladbami pa bo učenka OŠ Miška Kranjca prebirala poezije Karla Destovnika Kajuha. Celoten program se po koncu zopet ponovi.

Seznam pesmi in potek programa

1. Hej, brigade (zapoje 8 učencev šolskega zbora ob spremljavi harmonike)
2. Hej, tovariši
3. Jutri gremo v napad
4. Pesem talcev (prebere učenka)
5. Na juriš
6. Šivala je deklica zvezdo (pevski zbor in harmonikar)
7. Pesem XIV divizije
8. Pesem o svobodi
9. Vstala Primorska
10. Materi padlega partizana (prebere učenka)

Partizanska besedila in pesmi Link: <https://youtu.be/DHS2PAQ3HzY> (privzeto datum in ura: 27. 12. 2017 ob 12.20)

Učenci na stojnici mimoidoče seznanijo z naslednjo vsebino:

V času okupacije je bilo na slovenskih tleh omejeno kulturno delovanje, zato imajo pisci, ki so delovali v partizanskih enotah, pomembno vlogo pri ohranjanju in razvoju slovenske književnosti in kulture. NOB literaturo so ustvarjali najvidnejši pesniki ter pisatelji tistega časa, pa tudi anonimni avtorji. Med njimi so Karel Destovnik – Kajuh, Matej Bor, Edvard Kocbek, Ivan Minatti, Lojze Krakar idr. Tako so nastala brezčasna dela proze in poezije, zaznamovana s čustvi trpljenja, upanja v osvoboditev in volje do pokončnega preživetja.

"Čez poljane požgane, tja do bele Ljubljane, naša vojska prodre kot vihar. Dokler tu so brigade, kdo zemljo nam ukrade? Na Slovenskem smo mi gospodar!" in "Le šivaj si, deklica, zvezdo in zraven veselo zapoj, saj črnim fašistom, gestapu, prisegli krvavi smo boj!", sta le dva od znanih verzov, s katerimi so si borci in zatirano ljudstvo vlivali pogum med okupacijo slovenskega ozemlja. Nekatere so bile napisane prav med narodnoosvobodilnim bojem na naših tleh, druge so bile

sposojene od drugih narodov, ki so v tistih časih delili podobno usodo ali pa so bile ustvarjene že pred leti, vendar so zaradi takratnih razmer spet postale aktualne. Vse skupaj pa sestavljajo glasbeno podobo nekega prav posebnega časa - tistih dni, ki jih je zaznamoval upor proti okupatorju in boj za svobodo.

Pesem talcev (Karel Destovnik Kajuh)

Le nikar ne jočite za nami,
žene, matere, dekleta;
jutri pademo v gramozni jami
kakor dobra, zvesta četa.

Le nikar ne jočite za nami,
laže nam bo pasti, če z rokami,
stisnjenemi v pest, žalujete za
nami...

Le nikar ne jočite za nami,
žene, matere, dekleta;
jutri pademo v gramozni jami
kakor dobra, zvesta četa.

Materi padlega partizana (Karel Destovnik Kajuh)

Takrat, ko je prvič ročice razprl,
takrat si v radosti plašno vztrepala:
Samo da mi ne bi, da ne bi umrl!

Takrat, ko na prsih je tvojih še spal,
takrat si mu nežno v solzah šepetala:
Glej, kmalu iz tebe cel fant bo postal.

Postal je tak fant, da bi gore
premikal,
nikdar se ni klicu svobode izmikal.
Tako si mu segla poslednjič v roko,
in v tebi je tlelo: Da! Vrnil se bo!

Zdaj veter raznaša besede njegove,
prisluhni natanko, da čuješ glasove:
Lepo je, veš, mama, lepo je živeti,
toda, za kar sem umrl, bi hotel še
enkrat umreti!

5.5. STOJNICA 5: predvajanje odlomkov partizanskih filmov

Tukaj bomo stojnico opremili tako, da bomo na dveh prenosnih računalnikih predvajali odlomke partizanskih filmov. Na enem računalniku slovensko, na drugem pa jugoslovansko in tujo produkcijo. Na tak način bomo obiskovalcem pokazali tudi filmsko kulturo v povojnem času z vojno vsebino. Stojnico odgovorna učenca pripravita z naslednjimi materiali:

- mizo stojnice do tal pogrneti z žaklovino (prevzamemo v šoli)
- na notranjo desno stran stojnice obesiti plakat z naslovnimi fotografijami slovenskih filmov, na levo stran pa plakat z naslovnimi

fotografijami tujih (jugoslovanskih in drugih) filmov (plakat izdelajo učenci OŠ Miška Kranjca pri pouku zgodovine pred prireditvijo)

- na sprednji del mize postavita na vsako stran prenosni računalnik, s katerim predvajajo odlomke filmov.

Na stojnici bodo prikazani naslednji odlomki slovenskih filmov: Ne joči Peter, Balada o trobenti in oblaku, Na svoji zemlji, Trst je naš in dokumentarec o komandantu Stanetu. Od tujih pa: Pakleni otok, Bitka na Neretvi, deček v črtasti pižami, Pianist, Kornelijeve mandolina... Vse odlomke bomo dobili na spletnem portalu Youtube. tako, da avtorskih pravic ne potrebujemo. Z obiskovalci se učenca na stojnici pogovarjata o filmih, njihovi vsebini, vsečnosti...

5.6 STOJNICA 6: kratka igrice o življenju med vojno

Na tej postaji bomo namesto klasične stojnice imeli postavljeno (v šoli izdelano) sceno, znotraj katere se bo odvijala igrice, ki jo bodo pripravili učenci lutkovnega in dramskega krožka. Sceno vsako jutro na točko KT dostavi šolski hišnik in jo po prireditvi odpelje nazaj v šolo. Ozvočenje ni predvideno, saj bo igrice kratka in se bo pogosto ponavljala, tako, da si jo bodo lahko obiskovalci ogledali, če bodo želeli. Oblačila in vse rekvizite igralci prinesejo vsak dan s seboj.

Scenarij igrice:

Scena (španska stena z ilustracijo mesta, ki je obkoljeno z žico - dogaja se med bloki v mestu ob Dunajski cesti)

Z vsake strani prestrašeno in previdno prihajajo mlade ženske (oblečene v dolga krila, srajce, pleteno jopo in z ruto na glavi) s torbami in košarami v rokah. Vsaka nosi nekaj dobrin (krompir, zelenjavo, tretja fižol in sadje, par hlebov temnega kruha, nekaj steklenic mleka). Na skrivaj se ustavijo pred blokom.

Minka: " Bog daj dekleta, ste kaj prinesle? Jaz imam nekaj hlebov kruha (odkrije prst s košare s kruhom) - v pekarni imamo več čas nadzor nad peko. Fašisti nam

gledajo pod prste in štejejo vsak hleb, ki pride iz peči. No, kaj ste prinesle?"
Zamenjuje kruh z drugimi izdelki, vmes se pogovarjajo,

Breda: "Jaz sem ponoči na vrtu skopala nekaj kil krompirja - pogledjte, kako je lep in debel. A kaj, ko ga imam še za svojo družino premalo. Ste slišale, da so zunaj Ljubljane začeli ustanavljat zadruga - te nam bodo menda pa že dostavile še kak dodatni živež, drugače ne vem kako bomo preživeli zimo."

Francka: "Ejhata, bojim se, da bomo morali še te nakaznice za hrano, ki jih dobimo vsak mesec trikrat obrniti, da se bomo pretolkli skozi zimo. Za eno nakaznico dobiš samo dve kili enotne moke, pa kilo zdroba, paket makaronov, en puter in žajfo. Meni že po treh dneh zmanjka, ko pa imam toliko lačnih ust pri hiši. Še dobro, da imam še košček zemlje zadaj za hišo, vsaj korenje in fižol sta mi letos lepo letino storila. Čuj, Štefanija, imaš kaj mleka zame?"

Štefanija: "Danes še (ji poda dve steklenici mleka), bogve kaj bo jutri. Liska in Šeka sta že čisto koščeni, krme mi zmanjkuje, pa je šele oktober. Nemci so zasegli vse travnike okoli, ponoči sem poleti skrivaj kosila travo in jo nosila sušit na senik, a kaj ko imam sena le še za kak mesec. Le vzemite še, dokler je. Mi daš nekaj krompirja in malo fižola. (spet izmenjujejo hrano)

Albina: Prinesla sem košaro jabolok in zadnji cukerkud. Daj mi nekaj krompirja in malo korenja, pa ti Breda, a imaš še kak hleb odveč, pa liter mleka bi mi tudi prav prišel (zamenjujejo hrano, takrat zaslišijo korake). A ste slišale, da so pri Novakovih menda že morali zaklat zadnjo kravo - tak odred so dobili. Le kako bodo preživeli zimo? (se spogledujejo med seboj in zaskrbljeno skomigajo z rameni) Pst, a slišite? Nekdo gre!"

Francka: "Bežimo ženske, da nas kdo ne razkrinka!" Smrt fašizmu!"

Ostale: "Svoboda narodu!" (hitro poskrijejo hrano in se razbežijo)

Malo za tem na sceni pojavita dva oficirja, ki sta na stražnem obhodu. (sprehodita se mimo, nekaj klepetata).

Z igrico mimoidočim prikažemo težko življenje ljudi v času vojne. Ena od igralk stopi naprej in prebere odlomek iz opisa življenja Ljubljancanov.

V mesto ne pride noben živež." Po izolaciji Ljubljane z žico februarja 1942 so se razmere v mestu poslabšale: "V mesto ne pride noben živež in je zato silno težko dobiti živež. Cene so strašne." Mesto je bilo v celoti odsekano od svojega zaledja in praktično izolirano. Okoličani, ki so do takrat zalagali živilski trg, so v novih razmerah prihajali le do t. i. blokov. Tam se je razvil nekakšen nadomestni trg: "Danes sem nastopila dopust in sicer bom ostala kar doma, ker so še vedno meje zaprte. Mleka že 10 dni nimam, ker ne more teta v Ljubljano. Zato sem šla danes zjutraj z go. Koren že ob 5.15 od doma na mejo na Dunajsko cesto. Trdno sem bila prepričana, da bom kaj dobila, pa ni bilo nič. Vsaka mlekarica, ki je prišla čez mejo, je imela samo za svoje stranke in sicer tudi 2–3 l za eno stranko, a drugi reveži pa niso dobili nič. Največ je stalo otrok, 6–10 let starih, ki so prišli tudi tako zgodaj kakor jaz, odhajali pa so s praznimi steklenicami šele ob 9h. Ne bom šla nikoli več, videla sem, da so nekateri še bolj potrebni kakor jaz. Ženske bi se kmalu kar steple pri vozičku. Ja, sedaj pa že vem, kako se pravi med vojno živeti."

Odide za sceno.

Igrica se večkrat ponovi (glede na število in menjavo občinstva).

5. 7 STOJNICA 7: izdelovanje spominkov

Na tej stojnici določeni učenci (3-4) povabijo obiskovalce k izdelovanju spominkov na pot. Stojnico pripravita z naslednjimi materiali:

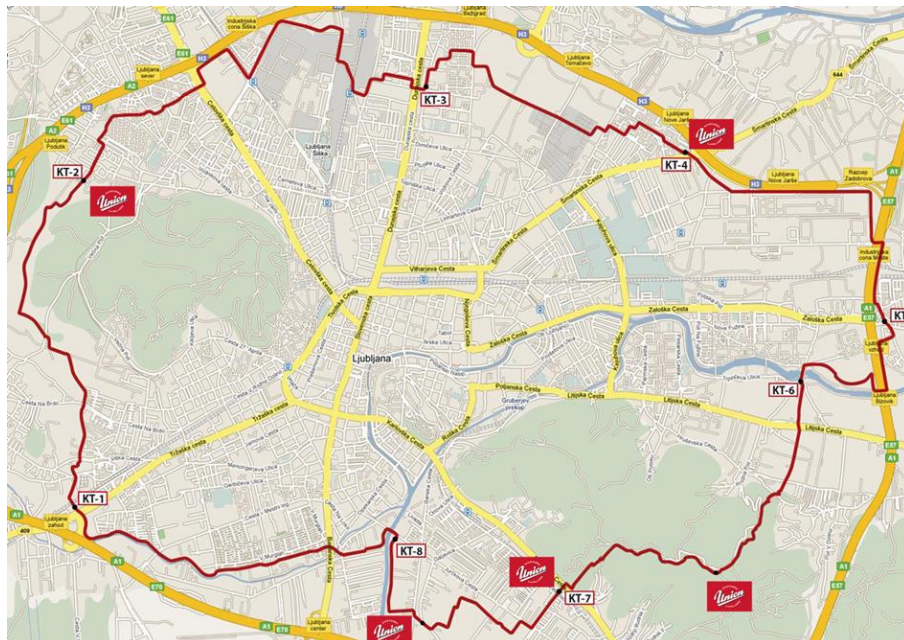
- mizo stojnice do tal pogrneti z žaklovino (prevzamemo v šoli)
- na notranjo desno stran stojnice obesijo plakate s potekom izdelave določenega spominka,
- na desno stran mize postavijo nekaj izvodov že izdelanih spominkov (ki jih pred prireditvijo izdelajo učenci OŠ Miška Kranjca),
- na levo stran mize pripravijo material za obiskovalce.
- pred stojnico postavijo mizo in 4 stole (to pred pričetkom delavnic na točko pripelje šolski hišnik in po prireditvi odpelje).
- Na mizo pripravijo škarje, lepilo, valjar za fimo maso, akrilne barve, čopiče vodo (vse to vzamemo v šoli – pripelje hišnik skupaj z mizo).

Učenci spodbujajo obiskovalce k izdelavi spominkov, jim pomagajo, jih vodijo in poskrbijo za dobro vzdušje. To bo zadnja postaja s spremljevalnim programom,

na zadnjem KT-ju se obiskovalci spet lahko odločijo za obisk gostilne Livada, kjer bodo pripravili nekaj jedi za pokušino.

ZEMLJEVID POTI Z OZNAČENIMI TOČKAMI OGLEDA

6 KOMU JE TURISTIČNI PRODUKT NAMENJEN?

Turistični produkt je namenjen vsem pohodnikom, ki se bodo udeležili dogodka POT ob Žici od vrtčevskih otrok, osnovno in srednješolcev, pa tudi za vse ostale obiskovalce.

7 PREDSTAVITEV IN TRŽENJE PRODUKTA

Turistični produkt bomo predstavili na naslednje načine:

- Z reklamnimi plakati, ki bi jih obesili na vidna mesta.
- Z objavo in predstavitvijo v šolskem časopisu Čveka.
- Z objavo in predstavitvijo po šolskem radiu.
- V sodelovanju s TIMINGOM na njihovi spletni strani.

8 STROŠKOVNIK

SPECIFIKACIJA STROŠKOV

Vse tiskovine bomo pripravili v šoli, material za spominke bomo naročili na šoli ter poskusili pridobiti še kakšnega donatorja. Za prigrizke bomo poskrbeli v sodelovanju z gostišči in jih pripravili v šoli.

Modelirna masa Giotto 500 g (20 kom)	80 eur
Karton (5 kom A1 format)	dobimo donatorsko
Koruzni zdrob (10 kg)	dobimo donatorsko Brinečev mlin
Domači ocvirki (1 kg)	dobimo donatorsko Mesnica Dominik Šoštanj
Domače mleko (20 l)	dobimo donatorsko
Plastični kozarčki (1 dcl 1000 kom)	34 eur (Mercator)
Stiroporni krožniki (1000 kom)	40 eur (Bevan)
Plastične žlice (1000 kom)	10 eur (Bevan)
Neopredeljeni stroški	50 eur
SKUPAJ	214 eur (še pridobivamo donatorska sredstva)

---

9 ZAKLJUČEK

Ob koncu na hitro povzemimo bistvo našega letošnjega turističnega produkta, ki je omogočiti vsem: otrokom, mladim in starejšim, da se udeležijo pohoda ob žici ter ob tem spoznajo, kako so živeli naši predniki v času obkoljene Ljubljane, s kakšnimi težavami so se spopadali, kako so se preživljali ter jim tako popestriti pohod ob žici. Poleg informacij o življenju v obkoljeni Ljubljani med vojno, bodo deležni kulturnih drobtin s področja glasbe, filma, literature, kulinarike, mode, s tem pa zaokrožamo široko zastavljeno tematiko letošnjega festivala Turizmu pomaga lastna glava Turizem in kultura.

VIRI IN LITERATURA

1. Šorn, M.: Življenje Ljubljančanov med drugo svetovno vojno. Inštitut za novejšo zgodovino. Ljubljana 2007
2. Zorman, I: Bolničarka Vida. GP Gorenjski tisk. Kranj 1978
3. <http://www.pohod.si/Default.aspx>
4. <http://www.pohod.si/Novice.aspx?id=1>
5. <http://www.skritiotroci.si/ljubljana-med-2-svetovno-vojno>
6. <https://levicarskebedarije.wordpress.com/tag/2-svetovna-vojna/>
7. <https://youtu.be/DHS2PAQ3HzY>

PRILOGE:

- OKVIRNA VSEBINA PREDSTAVITVE TURISTIČNEGA PRODUKTA